

žena postaja vseh železnic v Kangas-Cytiju v missourski državi, mestu hodečem po stopinjah Čikaga glede na čudovito naglo naraščanje prebivalstva in bogastva, je 1800 čevljev dolga, to je okoli pol kilometra, ima od 2 do 15 nadstropij in velja nad 6 milijonov dolarjev.

Vsa ta in mnogo druga podobna poslopja so absolutno nezgorljiva in zgrajena iz jekla, obdanega s kamenjem ali opeko. V vsakej steni je mej vsakima dvema oknama širok jeklen steber, od tal pa do strehe, zunaj obdan v prvih treh nadstropjih z marmorjem, višje pa s peščencem, rudečo ali rujavo opeko ali pa s terakotom. Nadstropja razdeljujejo se s ploščastimi jeklenimi bruni, na katerem se naslone, podolžni oboki iz terakotnih cevij, ki so trdno združene z hidravličnim cemetom. Ti oboki pokrijejo se z mozajikom iz marmorja, ki zamenjujejo tla. Okna in duri so ogromne. Prva so navadno iz celega zrkalnega stekla, včasih nad pol palca debelega, in včasih 10, do 14 čevljev visokega in širokega. Jaz sem pa jedenkrat imel narediti okno 12 čevljev visoko in 14 čevljev dolgo za neko banko. Čitatelj pa naj nikar ne misli, da so taka ogromna poslopja le v največjih mestih, poslopja po dvesto, tristo, petsto tisoč dolarjev nahajajo se povsod, tudi v še le naseljujoči se južni Floridi, ali na skrajnem zapadu, v pustinjah Južne Kalifornije in na bregovih Puget-Sounda. Še le tri leta je tega, kar so zgradili hotel Ponce de Lion v St. Avgustinu v južni Floridi, ki stane nad šest milijonov dolarjev. Zgrajen je v mavritanskem slogu. Nekaj umetnikov je več nego jedno leto bivalo na Španjskem in v Algieru, ter proučavalo stare zgradbe na mestu in zbiralo gradivo, da predstavi čudesa mavritanskih stavbarjev iz minolega tisočletja. V mestu Los Angelesu v središču spekulacije z zemljo v južni Kaliforniji, ki se je v treh letih povejšalo z dveh na 75 tisoč prebivalcev, se je v enem letu 1887. sezidalo raznih zgradb za nad 20 milijonov dolarjev, in so pri tem nekatere zgradbe stale nad milijon dolarjev vsaka. Po letu 1889. je mesto Seattle še le osnovano na Pugetsoudu, obetajoče, da po hitri rasti še prehití Chicago, pogorelo do tal. Od 700 poslopij jih je ostalo samo blizu 50 prav ob kraji mesta, ali čez dve leti 1891. l. se je vrednost poslopij v tem mestu zopet cenila na 60 milijonov dolarjev in je kake bolj dvanajstorice bilo taci, ki je vsaka stala nad milijon dolarjev. Naposled v tem malem, neznatnem mestu, zgubljenem v gorah Severne Karoline, kjer jaz sedaj prebivam in v katerem je leta 1890. bilo samo kaci deset tisoč prebivalcev, so letos cenili mestne zgradbe državni cenilci na deset milijonov dolarjev, če tudi ta cenotev znaša le približno kaci trideset odstotkov tega, kar so poslopja zares stala. Zgradbe stale so torej kaci 30 milijonov dolarjev. Dva hotela cenjena sta po 300 tisoč dolarjev, več družih poslopij pa na 100 do 120 tisoč dolarjev vsaka. Poslopje fe-

deralnega sodišča in poštne urada, katero gradim strogo po pogodbi z vlado Zjedinjenih držav, bode stalo kaci 150 tisoč dolarjev. Sedaj se zida kaci deset poslopij, katerih bode vsako stalo kaci 50 tisoč, dve bodeta stali po kaci 100 tisoč in jedno okoli 300 tisoč dolarjev. Dvorec jednega mladih Vanderbiltov, ki se gradi kaci dve angleški milji od mesta, bode stal do 6 milijonov dolarjev. Ta dvorec gradi se iz tenesseejskega marmorja in sam temelj stoji že nad 400 tisoč dolarjev, in samo les, katerega sem že jaz oddal zanj, že stane kaci 10.000 dolarjev.

Cerkve različnih verskih ločin, katerih je veliko v Ameriki, so v največ slučajih dobro zgrajene in okrašene, pogosto jako draga poslopja. Navidezna verska gorečnost, včasih tudi najslabšega značaja, je jako razširjena v Ameriki, posebno v južnih državah. Čim predrznejši je kak spekulant, čim zgovornejši zemeljski agent, čim trdosrčnejši tovarnar, čim zvitejši odvetnik, toliko bolj se navidezno briga za cerkvene stvari, in temveč žrtvuje. Mnoge župnije so neizrečeno bogate in cerkve ter njih oprave so primerne bogastvu. Da ne govorimo o velicah centrih kot v Novem Jorku, kjer se je ravnokar dovršela katoliška-katedralska cerkev in si ga zidala deset let in stane nad 5 milijonov dolarjev, vsako najmanjše mesto ima po 10, 15 cerkvâ, katera je vsaka stala 30, 40 tudi sto in več tisoč dolarjev. V svojem zavodu sem ravnokar končal prekrasna notranja dela za cerkev v nekem majhnem mestu v Virginiji, katera bode stala kaci 70 tisoč dolarjev. Ko sem bil v Floridi, zidal sem kaci dvanajst cerkev po pogodbi in je cerkev v St. Avgustinu stala nad 100 tisoč dolarjev. Vsa notranja oprava je bila izdelana jako bogato, vsak del narejen po posebnem načrtu. Za vso to razkošnost je zviti pastor denar izvlekel iz žepa najtrdovratnejših svojih župljanov. Vnanja zgradba teh cerkev je precej jednolična, največ v starem gotskem slogu, z velikimi stožastimi okni, visokimi zvoniki nad glavnim vhodom in s strmimi strehami; notranja oprava je pa jako bogata in pripravna ter stane mnogo denarja.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Igre in pesni za otroško zabavišče in ljudske šole imenuje se 103 str. obsegajoča knjižica, katero je uredil Ivan Mercina učitelj na c. kr. vadnici v Gorici in jo je izdala družba sv. Cirila in Metoda. V tej knjižici zbrane so primerne pesmi za otroke in so jim pridejani prelepi napevi kar pri podobni knjižici gospoda Funtka pogrešamo. Knjižico se bode dalo porabiti pri petji ne le pri otroških zabaviščih, temveč tudi v ljudskih šolah, pa se nadejamo, da bode slovensko občinstvo pridno segalo po njej. Družba si je pa zdaj s to knjižico preskrbela tudi primerno učno sredstvo za svoja zabavišča, katerih ima že mnogo ob slovenskih mejah. Mične slovenske pesmice bodo najboljše naši mladini vcepile ljubezen do maternega jezika.

Zabavne knjižice za slovensko mladino, katere izdaja gospod Anton Kosi, učitelj v Središči na Štajerskem, je sedaj

izšel tretji snopič, ki obsega 44 strani in velja le 15 kr. V tej drobni knjižici je nabranega jako mnogo za mladino primerne zabavnega in podučnega berila in zato je moramo jo vsem priporočati, kateri mislijo svojim otrokom kupiti kako zabavno knjižico.

Novice.

— **Naš presvetli cesar** peljal se je včeraj zjutraj po 5 uri s posebnim dvornim vlakom preko Ljubljane v Opatijo obiskat ondi se mudečega nemškega cesarja. Na ljubljanskem kolodvoru mudil se je presvetli cesar nad $\frac{1}{4}$ ure in počastil deželnega predsednika barona Heina z daljšim nagovorom. Pred kolodvorom pa se je zbrala v kljub zgodnji uri precejšna množica občinstva, ki je cesarja pozdravljala s presrečnimi živjolkami. V Matulje je presvetli cesar došel ob deveti uri dopoldne. Nasproti mu je tja prihitel nemški cesar, s katerim sta se na to odpeljala v Opatijo. Na vsem potu iz Matulj v Opatijo je bilo zbrano občinstvo navdušeno pozdravljalo cesarja. Matulje, Voloska in Opatija so bile vse v zastavah. Naš presvetli cesar obiskal je takoj po prihodu nemško cesarico v vili Amalija. V četrtek zvečer ob 9. uri odpeljal se je presvetli cesar iz Matulj nazaj in došel v Ljubljano ob 12 uri 10 minut, odkoder se je po prestanku 5 minut odpeljal dalje na Dunaj, kamor je vlak došel danes zjutraj ob 9. uri 40 minut.

— **Blagotvoritelnost.** Gosp. ces. svetnik Ivan Murnik je z ozirom na poslednje želje svoje rajne soproge podaril 100 gld. za reveže, ki ne beračijo, po 50 gld. za Lichtenthurnovo dekliško sirotišnico in za Marijanum, 25 gld. pa za Elizabetino otroško bolnico v Ljubljani in naprosil mestnega župana, da te zneske izroči svojemu namenu. — Po želji rajne gospe Marije Murnikove dobé še: Ubogi v Radoljici 50 gld., dijaško podporno društvo „Radogoj“ 50 gld., podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaji 50 gld., prostovoljno gasilno društvo v Radoljici 50 gld., pevsko društvo „Slavec“ 25 gld., pevsko društvo „Ljubljana“ 25 gld. Čilalnica v Spod. Šiški 25 gld., družba sv. Cirila in Metoda 25 gld., „Narodni dom“ 25 gld., Glasbena Matica 25 gld.

— **Slovesna črna maša** po rajni soprogi ces. svetnika Ivana Murnika, gospe Mariji Murnik, bo v petek dne 6. aprila ob 10ti uri dopoldne v župni cerkvi Marijinega oznanenja (Francišškanski cerkvi) v Ljubljani.

— **Radogoj** naklonil je lepo podporo grajščak in trgovec gosp. Fran Hren v Ljubljani. Daroval je v namene tega prekoristnega društva 1000 kron. — Za ustanovnika z doneskom 100 kron je pristopil tudi državni in deželni poslanec gosp. Viljem Pfeifer v Krškem. Gosp. Matija Jonko, veleposestnik v Bovcu na Goriškem, poslal je društvu 200 kron. Slava zavednim in požrtovalnim rodoljubom!

— **Volilni shod** je imel državni poslanec gosp. dr. Andr. Ferjančič na Velikonočni ponedeljek v Idriji. Shoda se je udeležilo v prav mnogobrojnem številu meščanstvo idrijsko in obilo volilcev z dežele. Poročilo poslančeve vzelo se je odobruje na znanje in izreklo se je poslancu popolno zaupanje.

— **Električna razsvetljava v Ljubljani.** Tvrdka za električno razsvetljavo Ganz in drug. iz Budimpešte je že poslala mestnemu zastopu ljubljanskemu načrte o uvedbi električne razsvetljave v Ljubljani. Dotična komisija mestnega zastopa se pridno bavi s presojo poslanih načrtov. Tudi dospe v Ljubljano v kratkem zastopnik napominane tvrdke, da priredi tehniško predavanje o električni razsvetljavi.

— **Električna razsvetljava Škofjiloki.** Tovarnar g. Al. Krenner namerava v svoji tovarni v Škofji Loki uvesti električno razsvetljavo. Ker ima pa zadostno vodno moč, predlagal je tudi mestni občini škofjeloški, da je pripravljen raz-

svetljavo napeljati tudi po mestu. Za 36 svetilk, katere bi bilo napraviti v mestu, zahteva Krenner od občine 320 gld. in to za dobo 30 let. Po preteku teh let bi prešla vsa naprava v last občine. Kakor se čuje, bode mestna občina najbrže vsprejela to ponudbo in prijazna Loka dobila bo najmodrejo razsvetljavo — elektriško.

— **Pri vojaškem naboru** za politični okraj ljubljanske okolice bilo je med 840 mladenčev potrjenih 310. Na nabor je prišel tudi neki France Hodnik iz Vrhnike, ki je meril 193 cm, katerega pa zaradi prevelike visokosti niso mogli potrditi.

— **S posebnim vlakom** peljali so se včeraj ob 1. uri 22 minut opoldne preko Ljubljane nazaj v Budimpešto Ogri, ki so šli po truplo Košutovo v Turin. Bilo jih je do 150. Na ljubljanskem kolodvoru so se vstavili 25 minut in ondi obedovali. Poseben vlak s truplom Košutovim in ostanki tega pokojne žene in hčere, katere so tudi izkopali v Turinu, vozil je preko Ljubljane v Budimpešto pretečeno noč ob 1. uri 51 minut.

— **Cigani ukradli** so posestniku J. Severju v Vižmarjih dne 23. marcija t. l. ponoči iz hleva dva konja v vrednosti 300 gld.

— **Nesreča.** V umetnem mlinu g. Tom. Pavšlerja ml. v Kranju prijel je jermen pri transmisiji tako nesrečno 32letnega delavca Fr. Klopčiča, in ga poškodoval tako, da je nesrečnež v tukajšni deželni bolnici, kamor so ga prepeljali, minulo nedeljo umrl.

— **Požar** uničil je na veliki petek novo Zdešarjevo hišo na Glincah pri Ljubljani. Začelo je goreti v podstrešji, ker je bila velika množina krme spravljena. Ognja ni bilo moč vdušiti, dasi so prišla tri gasilna društva na lice mesta. Hiša je do malega vsa razrušena. Pogorelec je bil zavarovan.

— **Pogorela** je na Veliko soboto v Črni nad Kamnikom tovarna za pripravljanje kaolina. Pogorel je tudi neki sosedni posestnik. Škode pri tovarni je 20—25.000 gld. Zavarovana bila je tovarna za 15.000 gld.

Izgredi v Budimpešti.

Košutova smrt je dala v Budimpešti povod resnim izgredom. V četrtek zvečer so začeli dijaki razsajati. Ob polu sedmih se je zbralo pred narodnim gledališčem 1000 ljudij, mej njimi največ velikošolcev, ki so razdeljevali mej ljudi listke z napisom: „Oger danes ne gre v gledališče!“ Večina občinstva je tudi se kar vrn'la domu. Le kacih 50 ljudij je šlo v gledališče in predstava se je začela.

Dijaki videč, da se igra, vdrli so v gledališče in s kričanjem prisilili, da se je predstava prenehala. Sedaj so dijaki prinesli črno zastavo iz prostora „Društva časnikarjev in pisateljev“ in jo obesili na gledališče. Ko so tukaj dijaki in drugi razgrajali opravili svoje delo, je prišla policija, da bi jih razgnala. Izgredniki so šli sedaj k opernemu gledališču, kjer je tudi bila predstava.

Pred opernim gledališčem se je pa že nabralo kacih 15000 ljudij, ki so zahtevali, da se razobesi črna zastava. Zasmehovali so policijo. Jednega policista potegnili so raz konja in ga pretepli. Okna opernega gledališča so pobili. V tem so pa vdrli tudi v gledališče, prisilili, da se je predstava prenehala in obesili so z galerije črno zastavo preko dvorne lože. Nekateri so peli Košutovo pesem, drugi zabavljali proti vladi.